

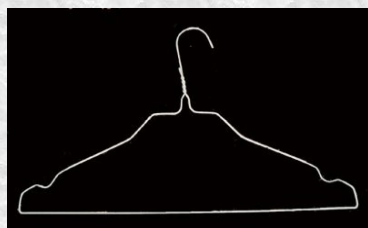
Asmakizuna saltzea da gakoa

Arropa esekitzeko pertxa nork asmatu zuen eta nola patentatu eta merkaturatu zen azaltzen du jarraian irakurriko duzun Nagore Irazustabarrenaren testuak.

Irakurri arretaz artikulua, eta hautatu galdera bakoitzaren erantzun egokia:

Asmakizuna saltzea da gakoa

Jackson (Michigan, AEB), 1903ko Azaroa. Negu atariko goiz batez, egunero bezala, Albert J. Parkhouse bulegora iritsi zen. Eguraldi hotzak eraginda, esekitokia lankideen berokiz eta kapelaz gainezka topatu zuen. Ez zen hori gertatzen zitzaien lehen aldia, itxuraz langile guztien berokiak eskegitzeko nahikoa gakorik ez baitzegoen Timberlake Wire and Novelty Companyren bulegoetan. Bere neguko beroki bakarra aulkiaren atzean nola zimurtzen zen ikusteaz leporaino, Parkhousek eskura zeukana erabili zuen konponbidea topatzeko: alanbrea eta irudimena.

Enpresaren izenak adierazten duen moduan (Timberlake Alanbre eta Berritasun Konpainia), alanbrezko berritasunak ekoizten eta merkaturatzen zituzten; Parkhouse asmatzaileetako bat zen. Alanbre zati bat tolestuz, erdian bat egiten zuten bi obalo osatu zituen, eta goiko aldean gako bat erantsi zien hari muturrak bihurrituta.

Asmatzailea jatorrizko ideia biribilduz joan zen, eta hainbat lankide alanbrezko lehen pertxa horiek erabiltzen hasi ziren. Hala, aste gutxi behar izan zituen John B. Timberlake enpresaburuak bere langilearen asmakizunak ekar zekiokkeen etekinaz jabetzeko. Haren izenean, Charles L. Patterson abokatuak alanbrezko esekigailuaren patentea eskatu zuen 1904ko urtarrilaren 25ean, baita berehala lortu ere. AEBko 822,981. patentearen jabea Timberlake zen, eta asmatzailea, ofizialki, Charles L. Patterson; abokatuak, eskakizuna betetzerakoan, asmatzaileari zegokion hutsunean bere izena jarri zuen. Enpresak dirutza egin zuen alanbrezko uztaieri esker, baina Parkhousek ez zuen saririk jaso, ez ohorezkorik, ez materialik. Betiko soldata jasotzen jarraitu zuen Timberlakerentzat lanean aritu zen artean.

“Bidegabekeria” hura ohikoa zen garai hartako AEBn. Esaterako, Thomas Edison, George Eastman edo Henry Ford asmatzaile ezagunek “laguntzaileen” ideiak bere egiteko ohitura zuten, eta ospea zein etekinak banatzeko inolako beharrik gabe.

Merkatuaren lege kupidagabeak saltzaileak saritzen baititu, ez sortzaileak. 1900etik 1906ra arropa esekitzeko gailuen 89 patente banatu ziren AEBn soilik, horietako asko Parkhouseren pertxaren antzekoak eta hura bezain eraginkorrak. Kontua da Timberlakek 20 urtez gorako esperientzia zuela alanbrezko gailuak merkaturatzen, merkatuan dagoeneko tokia egina zuela eta, esekigailua asmatu ez arren, hura saltzen asmatu zuela.

Nagore Irazustabarrena Uranga @irazustabarrena.

Argia, 2014ko martxoaren 2a.

1. Zein zen Timberlake Wire and Novelty Companyren bulegoetan zegoen arazoa?

- Berokiak esekitzeko gakoak falta zirela.
- Neguan hotz handia egiten zuela.
- Beroki gehiegi pilatzen zirela aulkietan eta zimurtu egiten zirela.

2. Zer erabili zuen Albert J. Parkhousek arazoa konpontzeko?

- Irudimena eta hari-muturrak.
- Imajinazioa eta burdin haria.
- Gakoak eta imajinazioa.

3. Zer egin zuen Albert J. Parkhousek berak sortutako pertxarekin?

- Bere nagusiari erakutsi zion.
- Lankideei erakutsi zien, asmakizuna hobetuko zutelakoan.
- Hasierako diseinua hobetzen joan zen.

4. Nola patentatu zen pertxa?

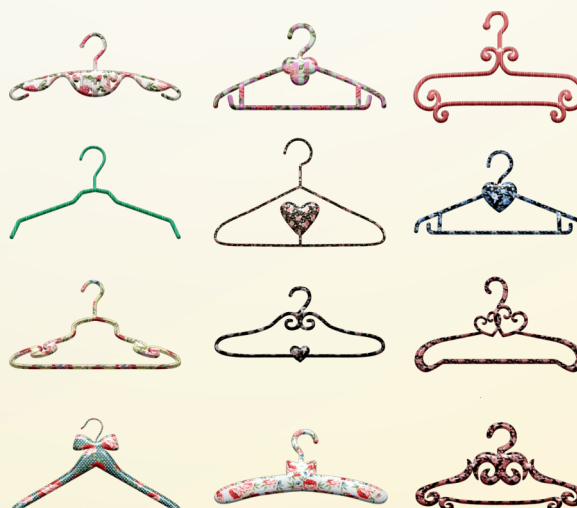
- Ofizialki, John B. Timberlake enpresaburua izan zen asmatzailea.
- Enpresako abokatuak bere izena jarri zuen asmatzailatzat.
- Albert J. Parkhouseren eta Timberlake Wire and Novelty Companyren izenean.

5. Pertxa asmatu eta gero, zer gertatu zen asmatzailearekin?

- Asmatzailea ospetsua egin zen, baina ez zuen diru-etekinik izan.
- Betiko soldata kobratzen jarraitu zuen enpresan.
- Ohorezko sari txiki bat eman zion enpresak.

6. Zer gertatu zen mende hasieran AEBn arropa esekitzeko gailuekin?

- Parkhousek 89 pertxa patentatu zituela.
- 20 urtetan pertxa-modelo desberdin asko saldu zirela.
- Timberlake enpresak alanbrezko esekigailua saltzen arrakasta izan zuela.

Pixabay

ERANTZUNAK

1. Zein zen Timberlake Wire and Novelty Companyren bulegoetan zegoen arazoa?

✓ Berokiak esekitzeko gakoak falta zirela.

2. Zer erabili zuen Albert J. Parkhousek arazoa konpontzeko?

✓ Imajinazioa eta burdin haria.

3. Zer egin zuen Albert J. Parkhousek berak sortutako pertxarekin?

✓ Hasierako diseinua hobetzen joan zen.

4. Nola patentatu zen pertxa?

✓ Enpresako abokatuak bere izena jarri zuen asmatzailatzat.

5. Pertxa asmatu eta gero, zer gertatu zen asmatzailearekin?

✓ Betiko soldata kobratzen jarraitu zuen enpresan.

6. Zer gertatu zen mende hasieran AEBn arropa esekitzeko gailuekin?

✓ Timberlake enpresak alanbrezko esekigailua saltzen arrakasta izan zuela.